

ziekten zo algemeen voorkwamen dat een melding niet noodzakelijk leek, daar men in deze ziekten geen gevaar voor de algemene volksgezondheid zag. Het inzicht in het vóórkomen van deze ziekten (mazelen, varicellen, herpes zoster, parotitis epidemica, influenza, pertussis, ziekte van Pfeiffer, exanthenen van onduidelijke of onbekende aard, en gastroënteritis van onduidelijke of onbekende aard) is dan ook veel beperkter dan voor bijvoorbeeld de ernstige ziekten van de B-groep, zoals typhus abdominalis. Toch kan voor een aantal ziekten het inzicht in het vóórkomen ervan en van hun mogelijke complicaties (bijvoorbeeld encefalitis na mazelen) van grote invloed

zijn op het beleid van de overheid (bijvoorbeeld al dan niet immuniseren tegen mazelen).

De medewerkende, verspreid over de gehele stad wonende, huisartsen — het onderzoek is op 1 januari gestart — registreren van bovengenoemde ziekten per ziektegeval slechts de leeftijd en het geslacht op daartoe speciaal voorbedrukte kaartjes, die in elk visite-boekje passen. De gegevens dienen wekelijks te worden verzonden aan de afdeling besmettelijke ziekten van de G.G. en G.D. Periodiek zullen de resultaten van dit peilstationonderzoek aan alle huisartsen en kinderartsen van Rotterdam worden bekend gemaakt.

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

HET NEGENDE N.H.G.-CONGRES

Op 21 november 1964 werd het negende N.H.G.-congres gehouden. Nadat voorzitter Dr. F. J. A. Huygen de vele gasten en leden had welkom geheten, hield hij zijn jaarrede, die dit jaar de ontwikkeling van het N.H.G. in de eerste acht jaar van zijn bestaan tot thema had. In deze rede, welke inmiddels in het decembernummer 1964 werd afgedrukt, werd er duidelijk op gewezen dat de eerste fase van het N.H.G. is afgesloten; de fase gekenmerkt door de Woudschotenconferentie 1959, bezinning op de taak en de idealen van de huisarts. Thans zijn wij aan het begin van de tweede fase, gekenmerkt door de conferentie op de Pietersberg in 1964, waar men trachtte een programma op te stellen om deze idealen aan de werkelijkheid te toetsen en te komen tot een onderzoek naar het functioneren van de huisarts in de dagelijkse praktijk.

Huygen eindigde zijn rede met de huldiging van drie pioniers uit de eerste fase: Buma, wiens proefschrift „de huisarts en zijn patiënt” als een katalysator mag worden beschouwd in het ontstaan van het N.H.G., evenals zijn uitgebreid onderzoek dat de basis vormde voor de formulering van de taak van de huisarts bij de Woudschotenconferentie in 1959, en wiens verdiensten als adviseur van de C.W.O. niet ongenoemd blijven; Professor Heringa, oud-hoofdredacteur van Medisch Contact en stimulerende adviseur van het bestuur; Royaards, voormalig huisarts en adviseur van het bestuur dat hem dankbaar als pater moderator aanvaardt. Onder applaus werden de drie door Huygen namens het bestuur met het N.H.G.-embleem onderscheiden.

Hierna richtte Huygen zich tot de werkers van de tweede fase, die tot taak hebben de idealen van het N.H.G. aan de realiteit te toetsen. Dit werk zal voornamelijk in het Nederlands Huisartsen Instituut plaats vinden en derhalve werd Van Es verzocht hierover enkele mededelingen te doen. Van Es lichtte toe dat het werk dat hiervoor moest worden verricht, te omvangrijk was om door huisartsen in hun vrije tijd te worden gedaan; dit zal alleen kunnen geschieden in een door gesalarieerde krachten bemand instituut. De kosten hiervan zullen uit verschillende bronnen worden gedekt. De gezamenlijke farmaceutische industrieën stellen gedurende vijf jaar een bijdrage ter beschikking, waarvoor geen tegenprestatie wordt gevraagd. Hiernaast zullen een overheids subsidie en vrijwillige bijdragen van N.H.G.-leden de financiële basis van het N.H.I. vormen. Het instituut is niet para-universitair, hetgeen ook blijkt uit het feit, dat de subsidie niet door Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, maar door Sociale Zaken en Volksgezondheid wordt verstrekt.

De taak van het instituut zal bestaan in het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en nascholing. Als onderzoekprojecten worden onder andere genoemd, het menopause-onderzoek, het kankeronderzoek en een mazelenonderzoek. Cursussen zullen worden gegeven voor pas afgestudeerden en pas gevestigde huisartsen waarin voornamelijk zakelijke informatie zullen worden verstrekt. Hiernaast zal een cursus over vroege diagnostiek van een viertal ziekten worden gegeven.

Van Es liet een aantal dia's zien van het huis waarin het N.H.I. januari of februari 1965 zijn intrek hoopt te nemen. Vervolgens trachtte hij ook een aanschouwelijk beeld te geven van de medewerkers van het N.H.I. door op de middelste van een reeks stoelen op het podium te gaan zitten en naast zich te laten plaats nemen Brouwer, voornamelijk belast met de nascholing, aan de andere kant De Waard, belast met de statistische en epidemiologische problemen die het N.H.I. zullen bezig houden. De volgende stoel was bestemd voor een nog te benoemen sociaal psycholoog, die een halve dagtaak zal hebben met de „research into general practice”. Op de volgende stoelen namen mevrouw Zweers en mejufrouw Wolf plaats, die als administratieve krachten in het N.H.I. zullen werken evenals de heer Jongeneel. Uiteindelijk bleven nog twee stoelen onbezet voor het echtpaar-huisbezoekers dat zal worden aangesteld.

Nadat deze demonstratie onder applaus van de aanwezigen beëindigd was ging men tot het hoofdthema van de ochtend over: Huisarts en carcinoompatiënt. Huygen gaf een korte inleiding over de veelzijdige taak van de huisarts ten opzichte van de carcinoompatiënt. Preventie: primair door voorlichting, secundair door vroegtijdig herkennen en periodiek onderzoek. Belangrijk is hierbij de oorzaken te onderkennen van „the patient's delays” en „the doctor's delay”. Registratie, begeleiding, advies en behandeling van de eindstadia, waarbij het belangrijk is te onderkennen, hoe de patiënt leeft en hoe hij zijn ziekte beleeft.

Van Westreenen gaf een zeer helder overzicht van sterfte aan carcinoom in zijn praktijk gedurende tien jaar. De praktische, maar vooral ook de ethische en emotionele problemen, waarvoor de huisarts wordt gesteld bij behandeling van een carcinoompatiënt, werden door Moors besproken, namens het centrum Noord-Oost-Brabant, in zijn lezing over „De huisarts als regisseur bij de behandeling van de carcinoompatiënt” en door Fuldauer in zijn beschouwing over „De begeleiding van de inoperabele carcinoompatiënt”. Deze voordrachten gaven aanleiding tot een bewegende discussie en hebben ook hun weerklink in de lekenpers gevonden.

Na de koffiemaaltijd heeft Prof. Prakken de N.H.G.-prijs 1964 uitgereikt, waarbij hij opmerkte dat in „huisarts en wetenschap” drie categorieën artikelen zijn te onderscheiden: beschouwingen, eigen wetenschappelijk onderzoek en casuïstische mededelingen. Gezien het feit dat Huygen op alle drie gebieden een uitstekend artikel had geschreven, heeft de commissie hem eenstemmig de N.H.G.-prijs toegekend. Huygen dankte en stelde onder applaus het aan de prijs verbonden bedrag ter beschikking van het fonds voor wetenschappelijk onderzoek.

Hierna werd het wetenschappelijke programma voortgezet met mededelingen en bijdragen van de C.W.O. Van der Sande sprak over de problemen van het morbiditeitsonderzoek in de huisartspraktijk. Het leek hem om te beginnen nuttig zich een beeld te vormen over de verhouding tussen het aanbod van patiënten met goed omschreven ziekten en

dat met niet goed omschreven ziekten. Pel illustreerde dit op heldere wijze in zijn werk over acute luchtweginfecties van waarschijnlijk virale oorsprong gedurende de winter 1962/1963. De vraagstelling was of er buiten de influenza-epidemieën ook door influenzavirus veroorzaakte infecties voorkomen. In drie praktijken werd bij alle patiënten boven de 15 jaar die ziek waren met vijf van de zes symptomen: koorts, frontale hoofdpijn, myalgie, neusverkoudheid, rode keel en hoest op de vijfde ziektedag bloed afgenomen om de antilichamentiter tegen influenzavirus A en B en tegen adenovirus te bepalen. Twee weken later werd hernieuwd bloed afgenomen om te zien of de antilichamentiter was gestegen. Bij de 82 op deze wijze onderzochte patiënten bleek maar één een duidelijke titerstijging tegen het adenovirus te vertonen; geen enkele infectie met influenzavirus A of B kon op deze manier worden aangetoond. Bijzonder duidelijke grafieken verhelderden dit uitstekende onderzoek.

De Waard sprak hierna over het tijdstip van de menopauze bij de Nederlandse vrouw, dat bij dit breed opgezette, maar eenvoudige, onderzoek bij 51 jaar en 2 maanden bleek te liggen.

Koperberg sprak over adipositas, een onderzoek in zijn eigen praktijk bij 254 patiënten gedurende zes jaar. Hij concludeerde dat een economisch draagbaar laag calorisch dieet, dat niet te afwijkend is van het normale, het meeste succes heeft, waarbij de geregelde controle van de patiënt absoluut noodzakelijk is voor het slagen van de vermageringskuur. In de geanimeerde discussie, die zich in aansluiting hieraan ontwikkelde, werden enkele nuttige voorstellen gedaan, zoals het aanstellen van een diëtiste om bij vermageringsdiëten te adviseren. Het instellen van een apart vermageringspreekuur zou behalve het verkorten van de wachttijd voor de patiënten nog een groepstherapeutisch effect kunnen opleveren. De mededeling, dat de veterinair gebruik maken van echopeiling om de vetlaag bij varkens te bepalen, bracht een hilaire noot in de discussie.

Na een korte theepauze met weinig thee volgde de forumdiscussie over huisarts en maatschappelijk werk door Brühl, Van Es, Vlamings en Deveer, en de maatschappelijk werkers Verschuren, Brouwer en Van Heusden. De werkmethoden van de drie teams, Apeldoorn, Nijmegen en Amsterdam werden toegelicht, waarna door Vlamings een instructief geval werd besproken. Daarop werden de verschillende problemen behandeld, die de samenwerking van huisarts met een maatschappelijke werker meebrengen. Unaniem waren de deelnemers van de groepen van mening dat de samenwerking met de maatschappelijke werker nuttig is, én voor huisarts én maatschappelijk werk een verrijking betekent. De vorm van samenwerking moet echter nog worden gevonden. Zeker mag de relatie huisarts/maatschappelijke werker niet een relatie werkgever/werknemer zijn.

Na deze boeiende discussie werd het negende N.H.G.-congres gesloten. Het feit, dat alle sprekers van dit congres huisartsen of leden van de staf van het N.H.I. waren, mag men terecht als een teken beschouwen dat het N.H.G. in een tweede fase is gekomen.

H.G.F.

UIT DE NOTULEN

Bestuursvergadering van 15 oktober 1964

De bijeenkomst bestond wederom uit twee afzonderlijke vergaderingen, een van het bestuur der Nederlandse Stichting tot Bevordering van de Huisartsgeneeskunde, de ander van het N.H.G.-bestuur.

Het bestuur der Stichting nam met grote voldoening kennis van een schrijven van het ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid, waarin officieel werd medegedeeld dat op de begroting 1965 van genoemd departement, behoudens goedkeuring door de Staten-Generaal, een subsidie van f 180.000,— ten behoeve van het Nederlands Huisartsen Instituut werd opgenomen. Tevens werd ter vergadering het huurcontract voor het pand Mariahoek 4 te Utrecht goedgekeurd en getekend. Aan Van Es werd in zijn hoedanigheid van directeur van het N.H.I. machtiging verleend om binnen het raam der opgestelde begroting over te gaan tot het laten

verbouwen en inrichten van het N.H.I., waarmede zeker enige maanden gemoeid zullen zijn. Van Es deed nog enige mededelingen over een ontwerp voor de wetenschappelijke activiteiten van het Instituut.

In de vergadering van het N.H.G.-bestuur werd onder meer aandacht geschonken aan de verhouding en de communicatie tussen het bestuur en de Commissie Nascholing; besloten werd hierover een bespreking te beleggen tussen de beide dagelijkse besturen. Naast het nemen van enige besluiten met betrekking tot bestuursafvaardiging naar een aantal wetenschappelijke bijeenkomsten, werd verslag uitgebracht over de door Huygen en Van Es bijgewoonde conferentie van huisartsenorganisaties, welke dit jaar te Montreal werd gehouden, en over de daarop aansluitende studiereis langs enige Amerikaanse universiteiten. Hofmans bracht verslag uit over het zesde congres van de Internationale Gesellschaft für Allgemein Medizin, welke in september te Salzburg plaatsvond. Beide verslagen werden inmiddels in „huisarts en wetenschap” gepubliceerd. Dokter rapporteerde over de door hem in Parijs bijgewoonde jaarvergadering van de International Union Against Tuberculosis, alwaar het C.W.O.-lid Van de Sande een inleiding heeft gehouden. De vertegenwoordiging van het Genootschap op dit congres werd mogelijk gemaakt door een gebaar van de K.N.C.V. ter Bestrijding van de Tuberculose.

Een door de landelijke studiegroep Praktijkvoering samengestelde bundel over de praktijkruimte voor de huisarts zal waarschijnlijk over enige tijd in een aantrekkelijke vorm worden uitgegeven ten dienste van collegae, die aan verbouw of nieuwbouw van hun praktijkruimte denken.

Bestuursvergadering van 12 november 1964

Deze vergadering werd gepresideerd door Rijperda Wierdsma, daar Huygen zich op uitnodiging van het College of General Practitioners in Engeland bevond voor een studiereis langs enige projecten, waarbij de huisarts nauw is betrokken.

Met voldoening vernam het bestuur dat Phaff bereid bleek een herbenoeming als bestuursadviseur voor een periode van twee jaar te aanvaarden. Het dagelijks bestuur bracht verslag uit over een gehouden bespreking met het dagelijks bestuur van de Commissie Nascholing, waarin enige beleidskwesaties en organisatorische problemen in een verhelderende discussie tot klaarheid konden worden gebracht. De Commissie Nascholing zal met enige leden worden uitgebreid en de positie van de subcommissies en haar leden werd verduidelijkt.

Het bestuur was zeer verheugd te vernemen dat op het negende N.H.G.-congres de N.H.G.-prijs 1964 zal worden uitgereikt aan Huygen als blijk van waardering voor het hoogstaande peil van diens gehele oeuvre, dat in de loop der tijd in „huisarts en wetenschap” is verschenen.

Dallmeijer werd benoemd als vertegenwoordiger van het bestuur in een commissie, welke door het N.H.G. en de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg wordt gevormd en welke de mogelijkheden voor geriatrische bijscholing van de huisarts in studie heeft genomen.

Jansen bracht verslag uit over de door hem namens het bestuur bijgewoonde nascholingsdag van de drie noordelijke N.H.G.-centra in Gieten en over de artencursus in Rotterdam.

Uitvoerig stond het bestuur stil bij het door de studiegroep Praktijkvoering uitgebrachte rapport „Groepsvorming in de Huisartspraktijk”. Het bestuur was van mening, dat dit rapport nog niet zonder meer voor publikatie geschikt is; nader overleg met de samenstellers zal volgen. Ook bleek nader overleg gewenst te zijn met het Nederlands Huisartsen Insti-

RICHTLIJNEN VOOR AUTEURS

Bijdragen worden bij voorkeur tegemoet gezien in machineschrift, in duplo, met toepassing van een brede kantlijn en op ten minste anderhalve regel afstand getypt. Men besluite het artikel met een korte samenvatting.